

Muzenstraat 61
Postbus 16107
2500 BC Den Haag
telefoon (070) 888 12 12
fax (070) 888 12 80

Aan:

- de vertegenwoordigers van de provincies in de algemene vergadering;
- de leden van het bestuur; en
- de adviseurs van het bestuur.

In afschrift aan:

- de colleges van Gedeputeerde Staten (d.i.v. de IPO-contactfunctionarissen); en
- de statengriffiers.

Interprovinciaal Overleg

ipo

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk
36016/2004

datum
13-05-2004

onderwerp

Vergadering van de algemene vergadering
op 24 juni 2004 te Utrecht

Geachte mevrouw, geachte heer,

Bij brief van 15 april 2004, kenmerk 36004, heb ik u uitgenodigd voor een vergadering van de algemene vergadering van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO) op donderdag 24 juni 2004 van 17.00 uur tot 20.00 uur in de Statenzaal van het provinciehuis Utrecht, Pythagoraslaan 101 te Utrecht. Gelet op de inhoud van de concept-agenda zijn ook alle leden van het bestuur van het IPO en de beide adviseurs voor deze vergadering uitgenodigd. Er wordt voor broodjes gezorgd.

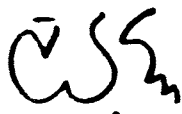
Bij deze eerdere brief trof u de vergaderstukken bij de volgende voorstellen aan:

- Goedkeuring jaarverslag 2003 en jaarrekening 2003 van de vereniging IPO; en
- Vaststelling statutenwijziging vereniging IPO.

Bijgaand treft u aan het vergaderstuk behorend bij agendapunt 9b: 'Europa, de provincie en het IPO' van de concept-agenda. Met deze zending wordt vooruitgelopen op de reguliere verzending, uiterlijk op 3 juni 2004. Dit, om de vertegenwoordigers in de gelegenheid te stellen de staten vooraf te consulteren.

Bovendien treft u bijgaand ter informatie de concept-besluitenlijst van de eerste vergadering van de voorlopige agendacommissie van de algemene vergadering van 27 april 2004 aan.

Met vriendelijke groet,
het bestuur van de vereniging IPO,

J. Franssen,
voorzitter.

Inlichtingen bij : mevrouw mr F.H.M. Bouritius
Doorkiesnummer : 070 - 888 12 08
Bijlagen : twee

CONCEPT-BESLUITENLIJST van de vergadering van de agendacommissie algemene vergadering van dinsdag 27 april 2004 van 18.00 tot 20.00 uur in het provinciehuis van Utrecht te Utrecht

Aanwezig:

- mevrouw Mansveld (Groningen)
- Veenstra (Drenthe)
- Jaegers (Overijssel)
- Verlaan (Gelderland)
- mevrouw Raven (Utrecht)
- Klein Breteler (Zuid-Holland)
- Link (Noord-Brabant)
- Van Lieshout (Limburg)

Afwezig met bericht van verhindering:

- mevrouw Venselaar (Flevoland)
- Van Boltaringen (Noord-Holland)
- Van der Wal (Zeeland)
- Fryslân (vacature)

Agenda- punt	Onderwerp
-----------------	-----------

1. Opening en vaststelling agenda

De agenda wordt conform vastgesteld. De heer Beukema licht toe dat het bestuur van het IPO de wens heeft uitgesproken tot de instelling van een voorlopige agendacommissie voor de algemene vergadering (AV). Deze wens is ingegeven door de ervaringen met de beide eerste bijeenkomsten. Hiermee wordt reeds vooruitgelopen op de evaluatie van de werkwijze van de AV na één jaar. Bij de evaluatie kan worden bepaald welke werkwijze definitief wordt gevolgd. Het doel is dat deze commissie, voor de korte termijn, het verloop van de eerstkomende vergadering voorbereidt en de agendaplanning (ook strategisch) voor de wat langere termijn. Overigens heeft Fryslân meegedeeld geen lid van de agendacommissie aan te wijzen. Bij voortzetting van de agendacommissie zal het bestuur van het IPO er bij Fryslân op aandringen dat zij toch alsnog deelneemt in deze commissie. De secretaris van de AV zal over de uitkomsten van de agendacommissie terugkoppelen naar de voorzitter.

2. Werkwijze voorlopige agendacommissie

Besloten wordt dat de commissie per algemene vergadering éénmaal bijeenkomt; op de laatste donderdag vóór de vergadering. Dat is het moment waarop de delegatie alle stukken heeft kunnen beoordelen. Daardoor kan dus, desgewenst, onderlinge afstemming plaatsvinden en de afspraken voor de eerstvolgende AV worden gemaakt. Bovendien kunnen op dit moment afspraken worden gemaakt voor de strategische agenda voor de langere termijn. Een tussentijdse agendacommissie ter voorbereiding van een strategisch agendapunt is bovendien altijd mogelijk.

Agenda- punt	Onderwerp
-----------------	-----------

3. **Rapport Commissie-Dijkstal**

Besloten wordt dat dit punt wordt geagendeerd voor de algemene vergadering op 24 juni a.s. Daarbij worden de inhoudelijke en strategische inzet van het IPO, alsmede de rol van bestuur en AV zelf bij de belangenbehartiging vastgesteld.

4. **Concept-agenda algemene vergadering op 24 juni 2004**

Aan de voorliggende concept-agenda worden de punten "Stand van zaken bestuursakkoord" (als mededeling) en "Rapport Commissie-Dijkstal"(als besprekspunt) toegevoegd. Verder wordt besloten dat het IPO-secretariaat ernaar streeft om de reguliere verzending op 3 juni te vervroegen naar 28 mei.

5. **Concept-agenda algemene vergadering op 16 september 2004**

Besloten wordt dat de punten "concept IPO-jaarplan 2005" (eerste bespreking) en "Water" (als besprekspunt) worden geagendeerd. Verder doet de heer Beukema een nader voorstel voor de bespreking van de Nota Ruimte door de AV. Dit voorstel zal zijn gebaseerd op de nog vast te stellen parlementaire behandelingsprocedure.

6. **IPO-vergaderschema voor de algemene vergadering in het jaar 2005**

Besloten wordt dat er in maart, juni, september en december een AV plaatsvindt. Een voorstel voor een planning wordt voorgelegd in de AV op 24 juni a.s. Het doorgaan van de maartvergadering is afhankelijk van de agenda.

7. **Planning volgende bijeenkomsten**

De agendacommissie komt bijeen op elke donderdag voorafgaand aan een AV-vergadering van 18.00 tot 20.00 uur in het Provinciehuis van Utrecht. De eerstvolgende agendacommissie is dus op donderdag 17 juni van 18.00 tot 20.00 uur in het Provinciehuis van Utrecht.

De volgende vinden plaats op 9 september en 16 december 2004.

8. **Rondvraag en sluiting**

Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt. De vergadering wordt gesloten om 19.15 uur.

Interprovinciaal Overleg

Paraaf secretaris :

Ons kenmerk : 36015/2004
Datum : 12 mei 2004
Inlichtingen bij : J.G.A. Olde Monnikhof/ H.J.I. van Leeuwen
Doorkiesnummer : 070 – 888 12 33
Bijlagen : één

Onderwerp : Europa, de provincies en het IPO

Voorstel

Van gedachten wisselen en desgewenst richtinggevende uitspraken doen inzake de voortgang van het Europa-beleid van het IPO-bestuur, zoals weergegeven onder 'Samenvatting' in bijgaande notitie "Europa, de provincies en het IPO" (bijlage).

Toelichting

In uw vergadering van 18 december 2003 is besloten het onderwerp "Europa" te agenderen voor uw vergadering op 24 juni 2004. Ter uitvoering van dit besluit is bijgaande notitie (bijlage) opgesteld. De notitie is opgesteld vanuit twee doelstellingen:

1. inzicht te bieden in de stand van zaken bij de realisatie van de doelstellingen van het IPO-jaarplan 2004; en
2. in aanvulling op het IPO-jaarplan 2004 en de IPO-meerjarenagenda 2004 – 2007, handvatten te bieden voor een plaatsbepalende bespreking van de Europese dimensie van (inter-)provinciaal beleid en bestuur.

Bijlage

Notitie: "Europa, de provincies en het IPO" t.b.v. de algemene vergadering op 24 juni 2004.

Europa, de provincies en het IPO

Samenvatting

Het Europajaar 2004, waarin de Europese verkiezingen, de toetreding van 10 nieuwe lidstaten, de (mogelijke) totstandkoming van een Europese grondwet en het Nederlandse voorzitterschap van de EU belangrijke gebeurtenissen zijn, is op zich al voldoende reden voor een bespreking van de rol en inzet van de samenwerkende provincies ten aanzien van Europa. De start van een nieuwe IPO-adviescommissie Europese Zaken in 2003, de integratie van de beleidsagenda's van het IPO en het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP), een gezamenlijke strategie met VNG voor het Europees regionaal beleid en een evaluatie van het Kenniscentrum Europa Decentraal vormen reden temeer voor een plaatsbepalende bespreking van 'Europa' in de Algemene Vergadering van het Interprovinciaal Overleg van juni 2004.

Vanuit een onderbouwd besef dat Europees beleid binnenlands beleid is, wordt in de notitie op hoofdlijnen gerapporteerd over de voortgang het IPO-jaarplan 2004.

Dit besef vormt een referentiekader voor de beoordeling van die voortgang. In historisch opzicht is de betrokkenheid van de provincies bij Europa vanzelfsprekend. De toenemende invloed, direct en indirect, van de Europese Unie (EU) op het dagelijks doen en laten van de provinciebesturen maakt die betrokkenheid echter ook noodzakelijk. Europa, de EU, de Europese integratie: het is een onomkeerbaar proces. De vraag naar de doorwerking ervan naar het provinciale bestuursniveau is geen "of-vraag", maar hoogstens een "hoeveel- en hoe direct-vraag". EU-beleid en EU-regelgeving zijn een deel, en in betekenende mate zelfs een bepalend deel van binnenlands beleid en van binnenlandse regelgeving.

In relatie tot het IPO-jaarplan 2004 wordt goede voortgang gemaakt. Zo heeft de vorming van een aparte IPO-adviescommissie Europese Zaken ertoe bijgedragen dat zowel organisatorisch als inhoudelijk de samenwerking van provincies in verschillende gremia (IPO, HNP, Comité van de Regio's) is verbeterd. Op bestuurlijk niveau zou dit kunnen worden afgerond door de instelling van een bestuurlijk Platform Europa.

Een gezamenlijke strategie samen met de VNG wordt uitgevoerd gericht op de voortzetting van Europees regionaal beleid na 2006 en van de daarmee samenhangende mede-financiering van programma's en projecten uit Europese structuurfondsen. Ook op andere sectorale dossiers, zoals milieu en water, wordt voortgang geboekt.

Interne op Europa gerichte arrangementen binnen de provincies (Europaproof) worden verder geprofessionaliseerd.

Een kritische reflectie op de voortgang tot nu toe moet zich richten op de vraag of en welke aanpassingen denkbaar, mogelijk, of misschien wel noodzakelijk zijn om uit de op Europa gerichte gezamenlijke capaciteit en inspanning van de provincies de meerwaarde te halen die er in zit. Meerwaarde in termen van onder meer:

- het werkelijk provincie-breed rekening gaan houden, liefst anticiperend, met de dimensie Europa;*
- het stelselmatig doorvoeren van bestuurlijke aansturing én verantwoording m.b.t. Europese activiteiten van het IPO;*
- het versterken, tegenover de provinciale burgers, van het Europees profiel van de provincies;*
- het evenzeer verder versterken van het Europees profiel van de Nederlandse provincies tegenover de rijksoverheid én tegenover regionaal Europa.*

1. Inleiding

Het Europajaar 2004, waarin de Europese verkiezingen, de toetreding van 10 nieuwe lidstaten, de totstandkoming van een Europese grondwet en het Nederlandse voorzitterschap van de EU belangrijke gebeurtenissen zijn, is als zodanig voldoende reden voor een bespreking in de Algemene Vergadering van het Interprovinciaal Overleg. Als daarbij in IPO-verband ook nog sprake is van de vorming van een nieuwe IPO-adviescommissie Europese Zaken, van de integratie van de beleidsagenda's van het IPO en het HNP, van een gezamenlijke strategie met VNG voor het Europees regionaal beleid, en van een evaluatie van het Kenniscentrum Europa Decentraal, dan is het welhaast vanzelfsprekend dat de Algemene Vergadering in december 2003 besloot dit onderwerp te agenderen.

Juist omdat er zoveel speelt, moet deze notitie zich beperken tot de onderwerpen die voor de in IPO-verband samenwerkende provincies van actueel belang zijn. De notitie bepaalt zich derhalve in eerste instantie tot een tussentijdse rapportage op hoofdlijnen van de stand van zaken in relatie tot de gekozen inzet van het IPO-jaarplan 2004. Het gaat daarbij om de voortgang van de belangrijkste inhoudelijke onderwerpen alsmede om de voortgang van de organisatorische vormgeving.

Beoordeling hiervan kan niet zonder een gezamenlijk referentiekader. Daarom wordt in deze notitie beknopt de ontwikkeling geschetst van rol en positie van (samenwerkende) provincies in relatie tot Europa. Niet met de bedoeling een 'handboek' met feiten en tips te presenteren en ook niet om te herhalen wat in veel provinciale Europa-nota's al is opgeschreven. Wel om kort reliëf te geven aan onze gezamenlijke inspanningen. De notitie begint daarmee.

2. Europese Unie = binnenland

Toen in 1986 de provincies besloten tot de oprichting van het IPO, is het geen moment de vraag geweest of het behartigen van belangen in "Den Haag" wel behoorde tot de vaste verantwoordelijkheden en taken van de provinciebesturen. Nieuw was alleen dat deze belangenbehartiging nu ook collectief werd georganiseerd. Dat de provincies een onlosmakelijk deel waren van de gehele Nederlandse overheid behoefde, uiteraard, geen enkel betoog. Voor "Brussel" is deze vanzelfsprekendheid nog tamelijk nieuw, en zeker nog niet zo algemeen beleefd en vertaald in de dagelijkse praktijk van het provinciebestuur. Er zijn niettemin meer dan voldoende feiten en overwegingen om een provinciale oriëntering op Europa volkomen vanzelfsprekend te doen zijn. Ze worden hier kort, en zeker niet uitputtend, aangeduid.

- a. **Ingebed in de geschiedenis van Europa:** De geschiedenis van Nederland is een integraal deel van de geschiedenis van Europa. Alle Nederlandse provincies zijn op enig moment in de vaderlandse geschiedenis, 'for better or worse', bestuurd geweest door of in conflict geweest met andere Europese heersers of landen. Dit heeft zowel in onze cultuur als in ons bestuur zijn sporen achtergelaten.
- b. **Europa is onze thuismarkt:** Nederland is al eeuwenlang een succesvol handelsland dankzij de intensieve handelsrelaties op vooral het Europese continent. Het ontstaan van één Europese binnenmarkt, lange tijd dé centrale doelstelling van de Europese integratie, heeft daar een sterke en nieuwe impuls aan gegeven. Globalisering is, gemeten in economische grootheden, vooral globalisering binnen Europa.
- c. **Europa is onze vierde bestuurslaag:** Het bestuur, het recht en het beleid van de EU dringen rechtstreeks door in de provincies, en worden meer en meer medebepalend voor de beleidsmatige en regelgevende handelingsruimte van de provinciebesturen. EU-recht gaat boven Nederlands recht. Nog te vaak wordt dit pas achteraf beseft, ook in Den Haag. Denk aan het moeizaam naleven en implementeren van (bijvoorbeeld) de Habitat-richtlijn, de nitraat-richtlijn, de voorschriften inzake staatssteun (alle steun van overheidswege die afbreuk kan doen aan volledige marktwerking), de kaderrichtlijn Water. Bindende Europese voorschriften, die lange tijd niet of nauwelijks doorwerk-

ten in bijv. streek- en bestemmingsplannen. Het niet naleven van de Europese regels voor overheidsaanbestedingen, of voor overheidssteun aan marktpartijen, brengt menige gemeente en provincie nog altijd in problemen, soms zelfs ernstige. Heel ander voorbeeld: een van de factoren die een rol spelen bij het gestadig dichterbij komen van de gekozen burgemeester is de formele druk in die richting vanuit de Raad van Europa. Misschien niet de belangrijkste factor, wel een factor die niet genegeerd kan worden.

- d. **Provinciebestuurders participeren in Europa:** Provinciebestuurders en -ambtenaren zijn opgenomen in Haagse én Europese overlegcircuits voor de Europese dossiers. Met zetels in het Comité van de Regio's (Europese Unie) en in het Congres van Lokale en Regionale Overheden (Raad van Europa) nemen zij formeel deel aan Europese besluitvormingsprocessen. In het ontwerp voor een Europese Grondwet zijn de rol en positie van de regionale en lokale overheden binnen de formele architectuur van de EU vastgelegd (subsidiariteitsbeginsel en consultatie uitgebreid naar de regionale en lokale bestuurslagen). Vooruitlopend op het van kracht worden van die grondwet heeft de Europese Commissie al een begin gemaakt met de zogenaamde stelselmatige dialoog met Europese en nationale verenigingen van lokale en regionale overheden.
- e. **Europa mét de regio's:** Regio's spelen binnen Europa een rol van toenemende betekenis. Van oudsher hebben regio's (eigenlijk: deelstaten) een zeer sterke positie in de federaal ingerichte landen (zoals Duitsland, België en Oostenrijk). Ook in veel niet-federale landen echter wordt, mee onder invloed van buitenlandse voorbeelden, de positie van regionale overheden versterkt (Frankrijk, Italië, Spanje, Verenigd Koninkrijk). In de nieuwe midden-Europese lidstaten is na de val van de communistische regimes het regionaal bestuur, naast uiteraard het lokaal bestuur, aan het herleven. Hoewel Nederland geen federaal maar integendeel een nogal centraal georganiseerd land is, kunnen de Nederlandse provincies, soms afzonderlijk, soms landsdelig samenwerkend, ook voor hun binnenlandse positie baat hebben bij deze Europese tendens.
- f. **Structuurfondsen helpen:** Europese middelen geven steun aan het regionaal-economisch ontwikkelingsbeleid van de provincies, en aan de daarmee samenhangende programma's en projecten. Begin jaren '90 waren de Brusselse fondsen waarschijnlijk de belangrijkste drijfveer voor de provincies om zich tot Brussel te richten. Nog steeds zorgen Europese middelen voor stevige impulsen voor de sociaal-economische ontwikkeling in vrijwel alle provincies. Gemeenten en provincies maken zich er sterk voor dat dit ook in de toewijzingsperiode 2007-2013 nog het geval zal zijn, overigens met alle begrip voor het feit dat in deze periode de regio's in de relatief arme nieuwe lidstaten met voorrang van deze middelen gebruik moeten kunnen maken.
- g. **Nederlandse provincies werken samen met Europese regio's:** Met de voortschrijdende Europese integratie hebben de provincies hun netwerk ook in Europese zin uitgebreid. Vrijwel alle provincies werken structureel of op projectbasis samen met een of enkele regio's in (vooral) de midden-Europese landen. En vrijwel alle provincies zijn rechtstreeks (of indirect, via het IPO) aangesloten bij algemene of sector-specifieke Europese koepelorganisaties.

Kortom: bij de veelheid van banden en bindingen van de provincies met Europa, maar vooral bij de toenemende invloed, direct en indirect, van de EU op het dagelijks doen en laten van de provinciebesturen, is het niet meer vol te houden dat 'Europese zaken' zich afspelen buiten de provinciegrenzen, of tot het domein zouden behoren van een enkele reislustige bestuurder of ambtenaar. Europees beleid is binnenlands beleid.

3. Meer of minder Europa?

Men kan zich afvragen of met de voltooiing van de interne markt, die gepaard is gegaan met een baai-erd aan regelgeving, de ontwikkeling van de EU in beleidsinhoudelijke en regelgevende zin min of meer afgerond is. Over-detaillering in de regelgeving, het beeld van een bemoeizuchtige Brusselse bureaucratie, en (in Nederland!) bezorgdheid over de stijging en ook de verdeling van de financiële lasten van de EU hebben in het recente verleden meer dan eens geleid tot pleidooien voor 'een beetje minder Brussel', of althans voor een pas op de plaats. Het subsidiariteitsbeginsel ('laat Brussel niet doen wat de lidstaten zelf niet minstens even goed kunnen doen') en het evenredigheidsbeginsel ('de intensiteit en de detaillering van EU-beleid en -regels moeten evenredig zijn aan het beoogde doel') zijn geïntroduceerd om de balans tussen wat de EU doet en bepaalt en datgene wat de eigen verantwoordelijkheid is van de lidstaten goed te kunnen bewaken.

Inderdaad kan geconstateerd worden dat, in elk geval in aantallen gemeten, de Europese Commissie de laatste jaren iets terughoudender is geworden in het nemen van beleids- of regelgevingsinitiatieven. Niettemin is er geen enkele reden om te veronderstellen dat de bestuurlijke impact van de EU zal afnemen, of zich zelfs maar zal stabiliseren. Na de interne markt heeft de EU (dat wil zeggen: de lidstaten zélf) nieuwe ambities en doelstellingen opgepakt. Om er een paar te noemen: het zgn. "Stabiliteitspact" (max. 3 % negatief EMU-saldo), de Lissabon-strategie ('Europa moet in 2010 de meest concurrerende en innovatieve economie zijn'), een Europees buitenlands beleid, een (meer) sociaal Europa, en een veilig Europa.

Nederland heeft lange tijd behoord tot de voorstanders van een sterk federaal Europa: een Europa met een stevig en zelfstandig centraal gezag, rechtstreeks gelegitimeerd door de Europese kiezers, en met een min of meer open huishouding. Deze benadering staat tegenover de intergouvernementele, waarbij het zwaartepunt ligt bij de lidstaten, die zélf bepalen wat ze in EU-verband doen, en de besluitvorming daarover meer in eigen hand houden in plaats van deze toe te vertrouwen aan tamelijk autonome instellingen van de EU (Europese Commissie, Europees Parlement). Het ontwerp voor een Europese grondwet bevat zowel federale als intergouvernementele elementen, en het valt te verwachten dat na de toetreding van tien, en te zijner tijd nog een aantal nieuwe lidstaten de EU eerder een intergouvernementeel dan een federaal accent zal krijgen. Echter: net zo min als het (min of meer) voltooid zijn van de interne markt zal dit leiden tot een terugtreden van Europa. Het kan zelfs zo zijn dat de voortzetting van een beleid dat sterk gebaseerd is op marktwerking intensieve regulering in de hand blijft werken. Om goede marktwerking te waarborgen, en de ongewenste effecten daarvan te kunnen tegen- gaan, blijft een adequaat niveau van regulering vereist.

Deskundigen zijn het erover eens dat 50 tot 90% van de Nederlandse regelgeving direct en/of indirect EU-gerelateerd is. Het percentage kan afhangen van het beleidsterrein dat gezien wordt, of van de telmethode die wordt toegepast, maar het is hoe dan ook hoog. En dat zal het blijven. Europa, de EU, de Europese integratie: het is een onomkeerbaar proces, en de vraag naar de doorwerking ervan naar het provinciale bestuursniveau is geen "of-vraag", maar hoogstens een "hoeveel- en hoe direct-vraag". Hierbij past dezelfde conclusie als die van de vorige paragraaf: EU-beleid en EU-regelgeving zijn een deel, en meer en meer zelfs een bepalend deel van binnenlands beleid en van binnenlandse regelgeving.

4. Provincies richten zich dus op Europa

De herhaalde conclusie van beide vorige paragrafen (EU-beleid en EU-regelgeving zijn een onlosmakelijk en medebepalend deel van binnenlands beleid en van binnenlandse regelgeving) impliceert niet dat de aandacht voor en betrokkenheid bij de Europese beleidsprocessen al als vanzelf behoort tot de dagelijkse praktijk, tot de 'core business', van de provinciebesturen. In die zin is de bewering "Europese Unie is binnenland" nog niet een weerspiegeling van de werkelijkheid, maar eerder een programma. Het kunnen en willen vinden en benutten van Europese informatie, het kunnen en willen

kennis hebben van, en deelnemen aan de gehele keten van EU-beleidsprocessen behoort voor veel provinciebestuurders en -ambtenaren nog niet tot de vanzelfsprekende uitrusting. Niettemin: de vraag aan het eind van de vorige paragraaf hoeft niet meer ontkennend beantwoord te worden. Een beknopt (en dus onvolledig) overzicht, in losse ordening:

- a. **De blik op Europa:** Vrijwel alle provinciebesturen hebben na 1990, sommige voor het eerst, andere al twee of meer keer, met de vaststelling van beleidsnota's 'Europa' de noodzaak van een gerichte oriëntering op de Europese onderschreven, evenals de noodzaak om de eigen bestuurlijke en ambtelijke organisatie daar ook op in richten. In de beleidsprogramma's van de Staten en van de GS-colleges komen verwijzingen naar de Europese dimensie in toenemende mate voor. Het IPO-jaarplan bevat al vele jaren een Europa-paragraaf.
- b. **Europa-portefeuilles:** Sinds de collegevorming in 1999 hebben alle GS-colleges in eigen midden een portefeuillehouder 'Europa' aangewezen. Daarnaast zijn, in 1999, maar zeker in 2003, ook meer specifieke EU-portefeuilles (zoals Europees regionaal beleid) aan collegeleden toegewezen.
- c. **Europa-medewerkers:** Al veel eerder is een begin gemaakt met het aanstellen van Europa-medewerkers, vaak op een centrale bestuursondersteuningspositie. Vervolgens zijn ook binnen de beleidssectoren medewerkers aangewezen die voor een deel of hun volle werktijd de EU-coördinatie moeten verzorgen. Het IPO heeft zowel in Brussel als in Den Haag een voltijdse Europa-medewerker, in Den Haag nog aangevuld met een halftijds gedetacheerde medewerker uit een der provincies.
- d. **Comité van de Regio's:** In 1994 vond de eerste vergadering plaats van het Comité van de Regio's (CvdR): in 1992 (Verdrag van Maastricht) opgericht als vertegenwoordigend orgaan van de decentrale overheden van de EU-lidstaten, dat al dan niet op verzoek adviezen uitbrengt aan de Europese Commissie of aan het Europees Parlement, over EU-voornemens (formeel reeds in procedure) die gevolgen kunnen hebben voor en/of uitvoering en handhaving vergen door die decentrale overheden. Nederland heeft in dit Comité 12 leden en 12 plaatsvervangende leden, gelijkelijk verdeeld over gemeentelijke en provinciale bestuurders. Dit betekent dat van alle provincies een GS-lid actief deelneemt aan het CvdR. De ondersteuning van de gehele delegatie wordt georganiseerd vanuit het IPO, met medewerking van de VNG.
- e. **Congres van Lokale en Regionale Overheden:** Ook de Raad van Europa (RvE) kent een eigen vertegenwoordigend orgaan van decentrale overheden. Sinds 1994 is dit het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa (CLRAE). Lokale en regionale vertegenwoordigers uit alle 45 lidstaten van de RvE hebben zitting in dit orgaan, dat vanuit decentraal perspectief aanbevelingen kan doen aan de Ministerconferentie en aan de Parlementaire Assemblee van de RvE, en ook aan de lidstaten zelf (op basis van een systeem van 'monitoring'). De monitoring (eind jaren '90) van Nederland richtte zich sterk op de benoemde burgemeester en CvdK. De Nederlandse delegatie naar de CLRAE bestaat uit 3 provinciale en 4 gemeentelijke bestuurders, met een even groot aantal plaatsvervangers. De ondersteuning van de gehele delegatie wordt georganiseerd vanuit de VNG, met medewerking van het IPO.
- f. **Structuurfondsen benut:** In de toewijzingsperiodes 1993-1999 en 1999-2005 hebben alle provincies (en veel gemeenten, waaronder in het bijzonder de grote steden) op enigerlei wijze gebruik kunnen maken van EU-structuurfondsmiddelen voor uiteenlopende EU-geïnspireerde projecten en programma's, gericht op versterking en/of aanpassing van de sociaal-economische infrastructuur, op individuele projecten van sociaal-economische of sociaal-culturele betekenis, op vitalisering van het platteland en/of omvorming van de landbouw. De provincie Flevoland heeft in de genoemde periode een bijzondere status, als zogenaamde doelstelling-1 regio (na 1999 'uitfaserend').

- g. **Provincies in Brussel:** De vestiging, begin jaren '90, van een Randstad-vertegenwoordiging in Brussel was de start van de aanwezigheid van voltijdse of deeltijdse provinciale voorposten in de hoofdstad van de EU. Ook de drie noordelijke provincies gaven acte de présence met een Europaadviseur die een deel van zijn tijd in Brussel besteedde en het andere deel van zijn tijd in de drie provinciehoofdsteden. Andere provincies volgden, en op initiatief van de Gelderse collegevoorzitter vond in 1999 de oprichting plaats van het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP): de gezamenlijke huisvesting en facilitaire samenwerking van ambtelijke vertegenwoordigers van alle provincies, plus het IPO, in Brussel. Gekozen werd voor de oprichting van een Belgische rechtspersoon, met een bestuur waarin de twaalf provincies en het IPO vertegenwoordigd zijn. Het HNP, waarbinnen de provincievertegenwoordigers landsdelig samenwerken, heeft een beperkte eigen staf: een office-manager, een informatiemedewerker, en 2 managementassistenten. Het HNP kent een coördinator met een hoofdzakelijk interne taakstelling; deze functie wordt bij toerbeurt vanuit een der landsdelen of het IPO vervuld. Hoofdtak van de op het HNP gestationeerde provincie- en IPO-medewerkers is het actief volgen van voor de provincies relevante EU-beleidsprocessen, het doorgeven van informatie daarover aan de 'achterban', het verkennen en benutten van mogelijkheden om voor de eigen provincies EU-gefinancierde projecten en/of EU-subsidies te verwerven, en het waar nodig en mogelijk beïnvloeden van die beleidsprocessen. Dit laatste gebeurt door de HNP-medewerkers zelf, maar ook door bestuurders en/of ambtenaren die hiervoor ad hoc naar Brussel komen. Vanuit het HNP zijn veel contacten opgebouwd met een ruim netwerk, waaronder uiteraard de Nederlandse leden van het Europees Parlement, en de Permanente Vertegenwoordiging (ambassade) van Nederland bij de EU. Voor een vrijwel continue stroom van werk- en oriënteringsbezoeken van GS-colleges, Statencommissies enz. aan de EU-instellingen is het HNP het vanzelfsprekende ontvangst- en coördinatiepunt geworden.
- h. **Interprovinciaal samenwerken in Brussel:** Hoewel het HNP is opgezet als een 'facilitair dak' boven de eigen Brusselse activiteiten van de deelnemende provincies, resp. landsdelen, heeft een in belang toenemend deel van de werkzaamheden betrekking op de gezamenlijke dossiers: de EU-dossiers die voor alle provincies van gelijk belang zijn. Dit gebeurt in afstemming met het IPO (dat mede hiertoe in 2003 een voltijdse medewerker in het HNP heeft gestationeerd), ook al omdat veel van deze EU-dossiers trajecten doorlopen in zowel Brussel als in Den Haag. Met ingang van 2004 jaar zijn de EU-prioriteitstelling van het IPO en van het HNP geïntegreerd (zie bijlage 2).
- i. **Samenwerken binnen de lidstaat:** In de loop van de jaren '90 zijn m.b.t. de Europese aangelegenheden de afstemmingscontacten tussen het IPO (samen met de VNG) en het rijk geleidelijk aan verbreed en geïntensiveerd. Adviezen van die strekking aan de regering, van de Raad voor het Openbaar Bestuur¹ en van de Adviesraad voor Internationale Vraagstukken (AIV)² hebben hier het nodige aan bijgedragen. Al bijna 15 jaar vind er een maandelijks afstemmingsoverleg plaats (ambtelijk) tussen de ministeries van BZK en BZ enerzijds en het IPO en de VNG anderzijds. Afhankelijk van de agenda nemen ook andere departementen aan dit overleg deel. Op basis van een aanbeveling in het AIV-rapport heeft het overleg in 2001 een formele status gekregen. Sinds het jaar 2000 nemen het IPO en de VNG deel aan de werkzaamheden van de interdepartementale werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (het 'BNC-circuit'). Deze werkgroep beoordeelt nieuwe voorstellen van de Europese Commissie (in een week-ritme; per jaren passeren ca. 850 voorstellen de revue!), stelt daarover samenvattende informatie ('fiches') op ten behoeve van de Eerste en Tweede Kamer, en geeft aanzetten voor de Nederlandse opstelling in de Brusselse overleg- en onderhandelingskaders van de EU. Contacten worden opgebouwd en/of geïntensiveerd met onder meer de interdepartementale gremia die zich bezighouden met de implementatie van het Europees recht, met de handhaving van overheids-aanbestedingsregels, en met de handhaving van de regels voor staatssteun.

¹ Raad voor het Openbaar Bestuur: "Wijken of herijken: nationaal bestuur en recht onder Europese invloed" (1998)

² Adviesraad voor Internationale Vraagstukken: "Een gelaagd Europa" (2001)

- j. **Europa-informatie waarborgen:** In 1991 richtten de VNG en het IPO het "Informatiepunt Europa" op: een kleine gezamenlijke werkeenheid (2 fte) die zorgde voor een 2-wekelijkse signalering aan alle provincies en gemeenten (en later ook de waterschappen) van relevante EU-zaken (vooral nieuwe of aanvaarde beleidsvoornemens, en openstelling van inschrijving op EU-programma's), alsmede voor de beantwoording van specifieke vragen. In 2000 en 2001 is dit informatiepunt omgevormd tot het Kenniscentrum Europa Decentraal (gefinancierd door het Rijk, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen, de UvW), dat behalve een bron van voor de decentrale doelgroep geselecteerde EU-informatie ook een expertcentrum moest gaan worden voor de toepassing en handhaving van Europees recht door de decentrale overheden. Samen met het HNP verzorgt het kenniscentrum de in 2001 door het HNP gestarte wekelijkse nieuwsbrief "De Europese Ster". In het nu lopende jaar (2004) wordt het functioneren van het kenniscentrum (stichting met IPO-, VNG- en UvW-bestuurders, 7 medewerkers in dienst) geëvalueerd, en wordt besloten of het na 2004, al dan niet gewijzigd, wordt voortgezet.
- k. **Provincies Europaproof:** Mede met hulp vanuit Europa Decentraal lopen binnen alle provincies "Europaprooftrajecten", die er op gericht zijn de kennis van de EU en de EU-procedures te versterken, en provinciaal beleid en provinciale besluiten volledig in harmonie te laten zijn met het Europees recht. Deze trajecten worden gecoördineerd in een werkgroep die rapporteert aan de BOAG Europa.

5. Stand van zaken Jaarplan IPO 2004

Algemeen

Bij kennisneming van in het bijzonder het geschetste beeld in paragraaf 4 zou de indruk kunnen ontstaan, dat er niks mis is met de ontwikkeling van de bestuurlijke en ambtelijke inzet van de provincies om Europa, en dan vooral de EU, "in de vingers" of "tussen de oren" te krijgen. In zekere zin is dit ook waar. De ontwikkeling zou niet mogelijk zijn geweest als het besef had ontbroken dat een actieve oriëntering op Europa niet alleen onontkoombaar is, maar ook nieuwe bestuurlijke kansen biedt. Wat dat betreft hebben de Nederlandse provincies en het IPO (vaak samen met de VNG) in de laatste 10 jaren op respectabele wijze in Europa geïnvesteerd. Zij kunnen in dat opzicht de vergelijking met heel wat regionale overheden in de andere lidstaten goed doorstaan.

Daar staat echter tegenover dat van een brede dóórdringing van de dimensie Europa in zowel de politieke beleidskaders als in de dagelijkse bestuurspraktijk van de provincies bepaald nog geen sprake is. Het bestuurlijk (of ambtelijk) snel kunnen schakelen aan Haagse overlegtafels tussen de Europese en de Nederlandse werkelijkheid is nog verre van algemeen.

In het "Europajaar 2004", waarin zich zoveel aanleidingen voor een stap voorwaarts aandienen, ligt een kritische reflectie van de (samenwerkende) provincies op het eigen 'europese' functioneren voor de hand. Welke aanpassingen zijn denkbaar, mogelijk, of misschien wel noodzakelijk, om uit de op Europa gerichte gezamenlijke capaciteit en inspanning van de provincies de meerwaarde te halen die er in zit? Meerwaarde in termen van onder meer:

- het werkelijk provincie-breed rekening gaan houden, liefst anticiperend, met de dimensie Europa;
- het stelselmatig doorvoeren van bestuurlijke aansturing én verantwoording m.b.t. de Europese activiteiten van het IPO;
- het versterken, tegenover de provinciale burgers, van het Europees profiel van de provincies;
- het evenzeer verder versterken van het Europees profiel van de Nederlandse provincies tegenover de rijksoverheid én tegenover regionaal Europa.

Vanuit die kritische reflectie en relativiteit wordt hierna op hoofdlijnen gerapporteerd over de voortgang van het IPO-jaarplan 2004. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de voortgang van de organisatorische aspecten en de inhoudelijke dossiers.

Organisatie

Voorwaarde voor effectieve invloed op en implementatie van Europees beleid voor provincies is bundeling van samenwerking en focus op een beperkt aantal prioriteiten.

Met de vorming van een IPO-adviescommissie Europese Zaken, die qua personele samenstelling – m.u.v. de voorzitter – tevens identiek is aan het bestuur van het HNP, is eenheid in de bestuurlijke aansturing geschapen, die inmiddels geresulteerd heeft in een geïntegreerde en gezamenlijke agenda (zie bijlage 2). Verdergaande integratie en focus op de prioriteiten wordt nu beproefd met de vorming van één bestuurlijk platform waarin zowel de leden van de adviescommissie en van het HNP-bestuur, als de provinciebestuurders binnen de Nederlandse delegaties naar het Comité van de Regio's en naar de CLRAE zitting nemen (het aantal personele unies binnen deze groep is overigens al aanzienlijk). Eenheid in bestuurlijke sturing en overeenstemming over de prioriteiten biedt ook mogelijkheden om de op zich reeds goede ambtelijke samenwerking tussen het IPO-secretariaat, de HNP-medewerkers, maar ook de samenwerking met de delegatiesecretariaten die IPO en VNG gezamenlijk verzorgen, verdergaand te versterken.

Ook in vertikaal opzicht (Rijk-provincies-gemeenten) wordt actief gewerkt aan de verbetering van de samenwerking. De betrokkenheid van IPO en VNG bij de interdepartementale werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC) wordt door de rijksdepartementen inmiddels als vanzelfsprekend ervaren; met werkafspraken tussen het IPO, de BOAG Europa, en het HNP is geregeld dat deze betrokkenheid ook concreet wordt ingevuld. In Brussel is de samenwerking vanuit het HNP met de Permanente Vertegenwoordiging over en weer een vanzelfsprekendheid geworden. De evaluatie van het Kenniscentrum Europa Decentraal (samenwerkingsverband van rijk, provincies en gemeenten) is inmiddels feitelijk van start gegaan.

Kortom: de inzet op de verbetering van de organisatorische randvoorwaarden in een wegens de internationale dimensie complexe omgeving begint vruchten af te werpen. Deze lijn zal worden voortgezet en waar mogelijk versterkt.

Inhoudelijk

De Europa-paragraaf in het IPO-jaarprogramma 2004 (zie bijlage 1) bevat een negen-tal prioriteiten. Van enkele daarvan kan hieronder kort de stand van zaken worden gemeld:

(a) Europese Grondwet c.a.

Als de voortekenen niet bedriegen zou de Europese Grondwet nog deze zomer aanvaard kunnen worden door alle lidstaten. De voor regionale en lokale overheden positieve bepalingen in de ontwerp-Grondwet (erkenning van hun positie; eigen rol bij de toepassing van het zogenaamde subsidiariteitsbeginsel; recht op tijdige consultatie) staan niet ter discussie. Overleg is gestart met de gemengde commissie van de Eerste en Tweede Kamer die voorstellen moet uitwerken voor de Europese subsidiariteitstoets waartoe de nationale parlementen onder de nieuwe grondwet bevoegd worden. In de Nederlandse context is deze bevoegdheid van het parlement een zeer geschikt aangrijpingspunt om al in een vroeg stadium van Europese besluitvorming de belangen van de provincies (en gemeenten) mee te laten wegen.

(b) Regionaal Beleid en Europese structuurfondsen.

De samenwerking tussen de drie adviescommissie Europese Zaken, Economische Zaken en Landelijk Gebied heeft geresulteerd in een positionpaper waarin provincies hun gezamenlijk inzet formuleren voor een voortzetting van regionaal Europees beleid na 2007. Voor de inhoud hiervan wordt korthedshalve verwezen naar de bijlage 3. Van belang is hierbij dat ook de VNG deze lijn van harte ondersteunt, zodat er sprake is van een gezamenlijk inzet van gemeenten en provincies. Het gaat er nu om voor deze boodschap vooral Kabinet en Kamer te winnen, waartoe een intensief op elkaar afgestemd en gezamenlijk lobbytraject is gestart.

(c) Kaderrichtlijn Water

Bij de implementatie van de Kaderrichtlijn Water blijkt, zoals intussen ruim bekend, dat bij de aanvaarding van die richtlijn (in 2000) een aantal voor Nederland lastige consequenties onvolgende zijn voorzien. In overleg met vele partners (ministeries van VROM en van V&W, UvW, VNG) wordt nu getracht daar adequate oplossingen voor te vinden. Bij de voorbereiding van nieuwe 'water-regelgeving' van de EU (zoals richtlijnen m.b.t. drinkwater, zwemwater, hoogwater, grondwater) zal het IPO zowel in Brussel (bijvoorbeeld door deelname aan expert-adviesorganen van de Europese Commissie) als in Den Haag aandacht vragen voor de uitvoerbaarheid ervan.

(d) Zesde Europese Milieu-actieprogramma

Bij de 'vertaling' van het Zesde Europese Milieu-actieprogramma (het 'zesde MAP') komen thema's in beeld zoals milieu en gezondheid, die opgenomen gaan worden in de in voorbereiding zijnde strategische milieu-agenda van het IPO. Over enkele van die thema's zoals het duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen, en duurzaam beheer van afvalstoffen wordt ook ambtelijk en bestuurlijk contact gehouden met de Europese Commissie (Commissaris Wallström). In het overleg VROM-UvW-IPO-VNG maakt het IPO zich sterk voor een zo vroeg mogelijke betrokkenheid van de decentrale overheden bij de Nederlandse inbreng in EU-besluitvormingstrajecten op milieugebied.

Den Haag
10 mei 2004

Bijlagen

1. Europa-hoofdstuk IPO-jaarplan 2004 en Meerjarenagenda 2004-2007
2. Gezamenlijke Europa-prioriteiten van het IPO en het HNP
3. Positionpaper IPO-VNG Derde Cohesieverslag ("Partnerschap voor structuurversterking")
4. Websites IPO, HNP, Kenniscentrum, CvdR.

MEERJARENAGENDA INTERPROVINCIAAL OVERLEG 2004-2007, hoofdstuk Europa:

Wat willen we bereiken?

De regionale overheden (in Nederland: de provincies) krijgen een solide en erkende plaats binnen zowel de formele structuur als het besluitvormingsproces van de Europese Unie. Zowel in Brussel als in Den Haag wordt tijdig en actief rekening gehouden met provinciaal beleid en met de (on)mogelijkheden van provinciale uitvoering van EU-beleid en -regels. De (ontwerp) Europese grondwet biedt meer ruimte aan de Europese decentrale overheden invloed op Europese beleidsbepaling en regelgeving uit te oefenen. Onze positie op het Europese speelveld wordt verder versterkt.

De provincies hebben een eigen en herkenbare rol bij de bevordering van bewustwording bij de burgers van de betekenis en het belang van de Europese samenwerking. Ook na 2006 zijn er voor de Nederlandse provincies voldoende mogelijkheden om voor concrete onderdelen van hun regionaal beleid gebruik te maken van middelen uit de Europese structuurfondsen (fair share).

De inzet met betrekking tot het Europees landbouw- en plattelandsbeleid is gericht op het bewerkstelligen en het instandhouden van zodanige randvoorwaarden dat de provincies doeltreffend zorg kunnen dragen voor de (integrale en gebiedsgerichte) inrichting van de groene ruimte. De voorwaarden voor de verbetering van doelmatige landsgrensoverschrijdende samenwerking (Euregio's) worden verbeterd.

Wat doen we daarvoor?

- De inzet richt zich in de eerste plaats op de beïnvloeding van de relevante besluitvorming in Europees verband en op de vertaling ervan naar het provinciaal beleid. Jaarlijks wordt als onderdeel van het jaarplan van het IPO een richtinggevende Europese agenda opgesteld.
- Het IPO ondersteunt de provincies in hun streven 'Europa-proof' te worden. 'Europa-proof' wil zeggen dat de provincies in alle beleidssectoren voldoende toegerust zijn om adequaat te anticiperen op Europese besluitvorming en om Europees beleid en Europese regels doeltreffend te kunnen uitvoeren en handhaven. De provincies leveren door tussenkomst van het IPO commentaar in de Interdepartementale werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).
- De bestaande samenwerkingsrelaties worden versterkt (Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel, het kenniscentrum "Europa Decentraal", andere regio's en zusterorganisaties in een zich uitbreidende EU). Het IPO verzorgt samen met de VNG het secretariaat van de Nederlandse delegatie van het Comité van de Regio's.

IPO-JAARPLAN 2004: hoofdstuk Europa

De richtinggevende Europese agenda voor 2004 bevat actiepunten die zowel vanuit de betrokken beleidssector als vanuit de meer algemene Europese optiek worden opgepakt; een aantal van deze punten zijn ook opgenomen in de sectorparagraaf.

1. Europese Grondwet: beïnvloeding van de nationale en Europese standpuntbepaling over het ontwerp-verdrag voor een Europese Grondwet, waarbij het waarborgen van een eigen en zelfstandige rol van de decentrale medeoverheden binnen de organisatie en besluitvormingsprocessen van de EU als inzet geldt.
2. Handvest Regionale autonomie: op Europees en nationaal niveau bevorderen dat het beginsel van regionale autonomie naar analogie van het beginsel van lokale autonomie verdragsrechtelijk wordt vastgelegd. Een voorstel daarvoor doorloopt een procedure bij de Raad van Europa.
3. Uitbreiding EU: in overleg met het rijk en de VNG bezien of de bestaande en mogelijk nieuwe samenwerkingsrelaties van provincies met regio's in Midden-Europa in het licht van de uitbreiding van de EU extra aandacht en/of afstemming behoeven.
4. Regionaal beleid en Europese structuurfondsen: beïnvloeding van in het bijzonder het rijksbeleid, gericht op het behoud van de mogelijkheid dat Nederlandse regio's voor hun sociaal-economische ontwikkeling ook na 2006 een beroep kunnen doen op Europese middelen. Deze inzet uitwerken als een realistische terugvaloptie (fair share) voor het Nederlandse streven naar een minder hoge netto-bijdrage aan de EU (zie ook 2.9. Economie).
5. EU-landbouw- en plattelandsbeleid: inzet is gericht op het scheppen van voorwaarden voor een evenwichtige en geleidelijke herstructurering van de Nederlandse landbouw, in goede samenhang met een versterking van de economische, sociale en fysieke ontwikkeling van de plattelandsregio's (zie ook 2.7. Landelijk gebied).
6. Kaderrichtlijn water: zowel nationaal als in Brussel goede voorwaarden bevorderen voor de uitvoerbaarheid en financierbaarheid van de KRW (zie ook 2.10. Water).
7. Zesde Europees milieuprogramma: in samenhang met de doorlichting van de monitorverplichtingen zorg dragen voor de vertaling van dit zesde MAP in uitvoeringsopgaven voor de provincies (zie ook 2.11. Milieu).
8. Europa, de provincies en de burgers: aandacht voor en profilering van, in het bijzonder tegenover de burgers, van de Europese dimensie van provinciale beleidsthema's, in het kader van zowel de aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement (juni 2004) als het Nederlandse halfjaar-voorzitterschap van de EU.
9. Europa-proof: ondersteunen van de provinciale inspanningen om 'Europa-proof' te worden, in samenwerking met het Kenniscentrum "Europa Decentraal" en het Huis van de Nederlandse Provincies. In dat kader wordt ook gewerkt aan de verdere versterking van de inhoudelijke samenwerking met deze partners. In 2004 zal een evaluatie plaatsvinden van het Kenniscentrum "Europa Decentraal".

GEZAMENLIJKE EUROPA-PRIORITEITEN IPO EN HNP

Meerjarendoelstellingen:

1. Beïnvloeding van de relevante besluitvorming in Europees verband, in het bijzonder wat betreft de vertaling ervan naar het provinciaal beleid;
2. Ondersteuning van de provincies opdat zij in alle beleidssectoren voldoende zijn toegerust om adequaat te anticiperen op Europese besluitvorming en om Europees beleid en Europese regels doeltreffend te kunnen uitvoeren en handhaven;
3. Versterking van de bestaande samenwerkingsrelaties: Huis van de Nederlandse Provincies, Europa-Decentraal, andere regio's en zusterorganisaties.

Regionaal beleid en Structuurfondsen

Zo groot mogelijk bedrag uit SF voor regionaal beleid ten behoeve van de provincies; uitvoerbaarheid Europese regels; ESF IPO, HNP

Plattelandontwikkeling

1 fonds, conform voorstel Europese Commissie; uitwerking te richten op ondernemers en gebieden IPO, HNP

'Europa-proof'

Versterking provinciale bewustwording inzake Europese regels interne markt, staatssteun, aanbestedingen, diensten van algemeen belang IPO, HNP

Milieu & Water

Uitvoerbaarheid van de implementatie Kaderrichtlijn Water; nieuwe normering door middel van Europese regels grondwater, zwemwater, bodembescherming, luchtkwaliteit IPO, HNP

Europese Grondwet

Betrokkenheid decentrale overheden handhaven; regio's eigen plaats in De dialoog met de Europese Commissie IPO

Provincies en de burgers

Vooraf communicatie over rol provincies in EU; verkiezingen EP; NL voorzitterschap – Open Deur Dagen Brussel (HNP) IPO, HNP

Uitbreiding van de Europese Unie

Samenwerking met regio's in nieuwe Lidstaten (van belang in verband met mogelijkheden nieuwe Structuurfondsen) IPO

IPO-VNG POSITIONPAPER DERDE COHESIEVERSLAG

Partnerschap voor structuurversterking

Decentrale overheden klaar voor Europees regionaal beleid 2007-2013

1. Samenvatting

Gemeenten en provincies vinden regionale structuurversterking een essentiële voorwaarde voor de verbetering van de sociaal-economische situatie van Nederland. Deze versterking spoort zeer goed met de 'Lissabon-strategie' van de Europese Unie. In maart 2000 spraken de Europese regeringsleiders in Lissabon af dat Europa in 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld zou moeten zijn. Dit streven is terug te vinden in het Derde Cohesieverslag (februari 2004), waarin de Europese Commissie aangeeft hoe Europese structuurfondsmiddelen in de periode 2007-2013 moeten worden ingezet in een EU met 25 lidstaten.

De Lissabon-strategie en de door de Europese Commissie voorgestelde voortzetting van het Europees regionaal beleid stimuleren behoud en groei van de werkgelegenheid in de Europese, en dus ook in de Nederlandse regio's en steden. Daarom bepleiten gemeenten en provincies een gezamenlijke opstelling met het rijk, gericht op een positieve, constructieve en concrete invulling van de in het Derde Cohesieverslag aangegeven koers.

De decentrale overheden leggen de nadruk op de volgende terreinen:

- Economische innovatie en vergroten van werkgelegenheid. Vergroten van concurrentiekracht van regio's en betere aansluiting van decentraal arbeidsmarktbeleid op Europese werkgelegenheidsplannen;
- Ontwikkeling en behoud van vitale steden. Aanpakken van probleemwijken met structuurfondsprogramma's. Zorgen dat de steden hun functie van economische motor soepel kunnen blijven vervullen.
- Ontwikkeling en behoud van vitaal platteland. Tegengaan van sociale kaalslag en verbeteren van de concurrentiepositie van de landbouw, door innovatie en structuuraanpassing. Ook in ruimere zin versterking van de vitaliteit van het landelijk gebied.
- Relatie stad en platteland. Leefbare steden behoeven een leefbaar platteland. Omschakelingen in het platteland hebben baat bij impulsen vanuit de stedelijke centra.
- Grensoverschrijdende, interregionale en transnationale samenwerking. Samenwerking van Nederlandse regio's met andere Europese regio's kan een bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkeling van de hele EU.

Deze plannen kosten geld. Aan de inzet van Nederlandse middelen kunnen Europese middelen worden toegevoegd. Gemeenten en provincies zien hierin een realiseerbare mogelijkheid tot verlaging van de hoge netto bijdrage van Nederland aan de begroting van de EU. Ook het afspreken van een bovengrens voor deze bijdrage ('netto begrenzer') kan hierbij behulpzaam zijn. Het afzien van de inzet van Europees geld voor regionaal beleid in Nederland, zoals door de regering bepleit, is naar de mening van het IPO en de VNG een alternatief dat noch in het voordeel van Nederland, noch in dat van Europa is. Bovendien lijkt het een alternatief waarvoor in EU-verband onvoldoende steun bestaat. Het Derde Cohesieverslag biedt zicht op een Nederlands aandeel in de Europese structuurfondsmiddelen na

2006 in dezelfde orde van grootte als het aandeel in de periode 2000-2006, dat wil zeggen een 'fair share' van enkele miljarden Euro's.

Deelname aan Europees regionaal beleid in een Nederlandse setting moet zo doeltreffend mogelijk plaatsvinden. Dat kan door beperking van het aantal regels, door het vermijden van stapeling van nationale regels bovenop de Europese, en door een intensieve samenwerking tussen het rijk en de decentrale overheden. Op deze manier kan ook onderuitputting worden voorkomen.

2. Inleiding

De samenwerkingsverbanden van de gemeenten, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), en van de provincies, het Interprovinciaal Overleg (IPO), beseffen dat de sociaal-economische positie van de nieuwe lidstaten een verschuiving vraagt van Europese middelen ten gunste van de nieuwe lidstaten. Zij onderschrijven daarom op hoofdlijnen de keuze van de Europese Commissie in het Derde Cohesieverslag (van 18 februari 2004) om in de periode 2007-2013 een substantieel deel van de structuurfondsmiddelen te bestemmen voor de zwakke regio's van vooral deze nieuwe lidstaten.

IPO en VNG bepalen in dit positionpaper hun inzet tegenover de rijksoverheid en de Europese Commissie voor de nieuwe periode van Europees regionaal beleid. Zij weten zich daarbij gesterkt door de opvattingen van de Europese Commissie. Dit positionpaper geeft tevens de richting aan hoe beide organisaties hun leden ondersteunen bij de vormgeving van hun inzet voor de nieuwe periode van regionaal Europees beleid van 2007 tot 2013. Beide organisaties doen dit in nauwe samenwerking met de aan hen verbonden organisaties in Brussel, zoals het Comité van de Regio's en de Council of European Municipalities and Regions (CEMR).

3. Noodzaak tot voortzetting van regionaal beleid in Nederland in de periode 2007-2013.

3.1. *Actief overheidsbeleid nodig ten behoeve van de sociaal-economische ontwikkeling*

Het bevorderen van de sociaal-economische ontwikkeling, van welvaart en welzijn, behoort tot de kerntaken van onze drie bestuurslagen: gemeenten, provincies, rijk. Zij werken daarin van oudsher samen. En omdat de sociaal-economische ontwikkeling binnen Nederland nauw verbonden is met die in het buitenland, heeft ons land belang bij een goede samenhang van het eigen beleid met dat van de Europese Unie.

De sociaal-economische ontwikkeling van Nederland staat onder druk. De economische groei blijft achter bij het Europees gemiddelde, de werkgelegenheid neemt af, en de kwalitatieve discrepantie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt neemt toe. Ingrijpende veranderingen in de werkgelegenheidsstructuur dienen zich aan.

3.2. *Regionaal beleid nodig voor versterking regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid*

In het licht van de vrijwel stilgevallen groei van de Nederlandse economie blijft regionale structuurversterking beslist ook na 2006 noodzakelijk, zowel voor de eigen sociaal-economische ontwikkeling, als voor het kunnen leveren van een betekenisvolle bijdrage aan de ambities van de Europese Unie. Mét steun van Europa kan Nederland meer, beter en sneller dan zonder die steun. Werkgelegenheid moet worden behouden, versterkt, en vernieuwd. Regionale concurrentiekracht moet zich in een Europese context kunnen doen gelden. Provincies en gemeenten bepleiten daarom een voortzetting van Europese structuurfondsprogramma's, evenals een voortzetting en versterking van de samenwerking tussen de bestuurslagen.

4. Inzet van provincies en gemeenten: samen met het rijk actief deelnemen aan Europees beleid

4.1. *Europa kiest voor de Lissabon strategie*

Op de Europese top van Lissabon (maart 2000) kozen de staatshoofden van de 15 lidstaten van de Europese Unie als strategisch doel de EU tegen 2010 de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te laten worden, in staat tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang. De drie belangrijke pijlers van die strategie - een concurrerende, dynamische en op kennis gebaseerde economie, de modernisering van het Europees sociaal model, en duurzame ontwikkeling - moeten het evenwicht tussen economische hervormingen, werkgelegenheid en sociale en ecologische bescherming bewerkstelligen. Het eEuropa actieplan, voor de ontwikkeling van de informatiemaatschappij, is een belangrijk speerpunt van de strategie. De top van Gotenburg (juni 2001) bevestigde de eerdere afspraken, en legde nog extra accenten op duurzame ontwikkeling en op de bescherming van het milieu.

Het Derde Cohesieverslag van de Europese Commissie geeft invulling aan deze strategische ambitie. Uiteraard ligt de hoogste prioriteit, ook in geld gemeten, bij de structuurversterking in de tien nieuwe lidstaten. Het IPO en de VNG beseffen en accepteren zonder voorbehoud dat de sociaal-economische positie van de nieuwe lidstaten deze verschuiving van prioriteiten vraagt. De drie C's van de Europese Commissie, convergentie, concurrentiekracht, en coöperatie, zijn niettemin een opgave voor alle lidstaten van de uitgebreide EU. Het IPO en de VNG delen daarom de opvatting van de Europese Commissie dat ook in de regio's van de relatief rijkere lidstaten structuurmiddelen moeten worden ingezet, ter stimulering van innovatie en kenniseconomie, milieu en risicopreventie, toegang tot diensten van algemeen economisch belang, internationale samenwerking, werkgelegenheid en integratie, stedenbeleid, vernieuwing landbouw, en vitalisering landelijk gebied.

4.2. *Gezamenlijk aanbod aan Europa*

Ten opzichte van de huidige periode van de structuurfondsen 2000-2006 vraagt de nieuwe periode om meer focus op vernieuwing en op in Europees perspectief kansrijke herstructurering. Provincies en gemeenten zijn er van overtuigd dat voortzetting, in de door de Europese Commissie voorgestelde opzet, van het Europees regionaal beleid substantieel kan bijdragen aan het vergroten van de werkgelegenheid in de Nederlandse regio's en steden. Inhoud en effectieve onderlinge samenwerking, ook grensoverschrijdend, staan daarbij voorop.

IPO en VNG bepleiten een gezamenlijke opstelling met het rijk, gericht op een positieve, constructieve en concrete invulling van de in het Derde Cohesieverslag aangegeven koers.

4.3. *Economische innovatie en vergroten van werkgelegenheid*

De Europese Commissie benadrukt de noodzaak van een versterking van de economische innovatie en van de werkgelegenheid in alle regio's teneinde duurzame en gebalanceerde groei te bevorderen. De provincies en gemeenten onderschrijven dit. Voor het versterken van de concurrentiekracht is een adequate benutting nodig van het economisch potentieel van zowel de regio's die voorop lopen, als van de regio's die daarvan in ontwikkelingsfase verschillen. Een goede samenwerking tussen rijk en decentrale overheden is hiervoor van wezenlijk belang, waarbij overigens van het rijk verwacht mag worden dat het de eigen beleidsruimte van de decentrale overheden respecteert.

Voor een betere aansluiting van het regionale en lokale arbeidsmarktbeleid op de Europese werkgelegenheidsstrategie, pleiten IPO en VNG voor substantiële decentralisatie van het ESF beleid. Decentralisatie kan bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de versterking van de lokale en regionale opleidingstrajecten, zodat het regionale bedrijfsleven een beter op zijn behoeften geschoold arbeidspotentieel ter beschikking krijgt. Dit zal een belangrijke bijdrage leveren aan de versterking van de concurrentiekracht.

4.4. *Ontwikkeling en behoud van vitale steden*

De steden dragen in grote mate bij aan regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid. In Nederland springen de steden daarbij nadrukkelijk in het oog. Zij zijn niet alleen concentratiepunten van werken en wonen maar ook de focus van vernieuwing en innovaties. De aanzuigende werking van steden of stedelijke centra leidt tot een reeks aanvullende economische activiteiten en een veelzijdige economische structuur in de gehele regio. De ontwikkeling van steden en hun aansluiting op een Europees netwerk van stedelijke groeipolen draagt bij aan de sociaal-economische ontwikkeling in hun ruime omgeving.

Tegelijkertijd worden de steden geconfronteerd met grote maatschappelijke en economische problemen, die nog worden versterkt door de noodzakelijke en onafwendbare economische omschakelingen. De problematiek concentreert zich in de oudere stadswijken, waar een groot aanbod van goedkope voorzieningen gepaard gaat met een concentratie van problemen. Daarnaast worden de nieuwe steden geconfronteerd met zowel een gebrek aan voorzieningen als maatschappelijke problemen. Om de economische motorfunctie van de steden optimaal tot haar recht te kunnen laten komen, is continuering van de aanvullende aanpak gericht op sociale integratie en verbetering van het perspectief voor groepen van burgers van groot belang.

De nieuwe structuurfondsprogramma's bieden door hun ruimere opzet de mogelijkheid de aanpak van specifieke omstandigheden in bepaalde probleemwijken te verbinden met ontwikkelingen in het ruimere omliggende gebied. Dat versterkt de integrale aanpak.

4.5. *Ontwikkeling en behoud van vitaal platteland*

Het landelijk gebied in Nederland is het toneel van een snelle verandering. Binnen de landbouw vindt een voortdurende schaalvergroting plaats. Daarnaast zoeken steeds meer ondernemers naar verbreding van het aanbod. Op sociaal terrein is de verschraving van voorzieningen een punt van zorg. In een vitaal platteland zal niet alleen de landbouw een belangrijke rol vervullen als producent en landschapsbeheerder, maar zullen ook andere sectoren, waaronder de recreatiesector, economisch een rol van betekenis moeten kunnen spelen. Aandacht voor het milieu, voor duurzaamheid, en voor waterbeheer moet hierbij gewaarborgd zijn. Ook de sociale samenhang moet worden versterkt. Alleen zo zal het landelijk gebied aantrekkelijk genoeg blijven als gebied om te wonen, werken en recreëren, ook voor jongeren.

Tegen deze achtergrond bepleiten de provincies en gemeenten een brede interpretatie van het begrip plattelandsontwikkelingsbeleid, met een gebundelde inzet van Europese, rijks- en decentrale middelen. Versterking van de concurrentiepositie van de agrarische sector moet gepaard gaan met het leveren van een bijdrage aan de vitalisering van het landelijk gebied. Dit betekent dat er behalve middelen uit de zogenaamde tweede pijler van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) voor de agrarische sector ook voldoende middelen beschikbaar dienen te komen voor een verdere verbreding van de economie van het platteland, bijvoorbeeld door het stimuleren van MKB initiatieven.

Het is voor een praktische uitvoering gewenst om ook voor dit type activiteiten een programma-tische aanpak te kiezen, die overeenkomt met die van de structuurfondsen. Een goede afstemming is nodig tussen de 2^e pijler van het GLB en de "concurrentiedoelstelling" van de Europese Commissie (te financieren uit het EFRO, het fonds voor regionale ontwikkeling). Ook toekomstige interventies vanuit het FIOV (het "visserijfonds") dienen goed te worden afgestemd op het regionale programma.

4.6. *Relatie stad platteland*

De vitaliteit van de steden en die van het omliggende platteland zijn sterk van elkaar afhankelijk. Goed functionerende steden vragen om een vitaal platteland met ondermeer goede recreatieve voorzieningen, en het platteland kan de noodzakelijke omschakelingen in belangrijke mate realiseren wanneer het beleid gericht is op samenhang tussen de ontwikkelingen in de stedelijke centra en die in het hun omringende gebied.

Om daadwerkelijk tot een goede en vruchtbare wisselwerking te komen tussen de ontwikkelingen in stad en platteland, pleiten de gemeenten en provincies voor een versterkt partnerschap en

voor een brede oriëntatie van de nieuwe programma's. Het nieuwe regionaal programma en de daarbij horende stedelijke component (opvolger van het URBAN-programma) biedt de ruimte voor het creëren van verbindingen met ontwikkelingen in het omliggende landelijke gebied. Binnen de regionale programma's dient deze samenhang tussen stad en platteland te worden versterkt. Met zo'n polycentrische ontwikkeling kunnen de kansen voor afstemming en integratie tussen stedelijke en landelijke ontwikkelingen optimaal benut worden.

4.7. *Grensoverschrijdende, interregionale en transnationale samenwerking*

Het uitwisselen van kennis en ervaringen en het samen aan verdere ontwikkelingen werken, komt niet alleen ten goede aan de Nederlandse regio's en steden, maar legt ook een fundament voor netwerken die het concurrentievermogen van Europa op mondiale schaal versterkt.

Het IPO en de VNG onderschrijven de gedachte van de Europese Commissie dat de lidstaten dienen te blijven investeren in grensoverschrijdende, interregionale en transnationale samenwerking, omdat deze vormen van samenwerking immers bijdragen aan een gebalanceerde en harmonieuze ontwikkeling van het grondgebied van de Europese Unie, en recht doen aan het solidariteitsbeginsel. Terecht geeft de Europese Commissie aan deze samenwerking hoge prioriteit. Verdergaande professionalisering van die samenwerking draagt beslist bij aan de Europese integratie. Het door de Europese Commissie aangekondigde nieuwe juridische instrument voor de grensoverschrijdende samenwerking (waar nu ook de samenwerking over zee grenzen heen onder wordt begrepen) voorziet in een behoefte.

Bij de concretisering van de zoekrichting voor de nieuwe periode zal ook het aanbod van de Nederlandse regio's naar de regio's van de nieuwe lidstaten een betekenisvolle factor zijn.

5. **Budgettaire context**

5.1. *Fair share nastreven, in combinatie met netto-begrenzer*

De provincies en gemeenten onderschrijven de doelstelling van de regering om de Nederlandse bijdrage aan de EU meer in overeenstemming te brengen met de bijdrage van in economisch opzicht vergelijkbare lidstaten. Zij ondersteunen het pleidooi van het kabinet om in de EU tot een netto-begrenzer te komen, die immers aan de solidariteitsgedachte geen afbreuk hoeft te doen.

Geen steun daarentegen verdient in hun ogen het kabinetsbeleid om de netto-last te verlagen door af te zien van Europese middelen voor regionaal beleid. Dit kan niet ten goede komen aan de zichtbaarheid en de positie van onze lidstaat in haar bijdrage aan de gezamenlijke Europese doelen. Het bevordert evenmin de zichtbaarheid van Europa in Nederland en voor de Nederlandse burgers. Juist deze zichtbaarheid draagt bij aan het draagvlak voor de verdere ontwikkeling van de Europese samenwerking. Van gezamenlijk opgebouwde en verder te ontwikkelen Europese expertise zou geen gebruik meer worden gemaakt, en de zo noodzakelijke impulsen voor economische structuurversterking en innovatie in Europees perspectief zouden door deze opstelling alleen maar worden verzwakt.

Nederland dient daarom volgens het IPO en de VNG een 'fair share' na te streven van de Europese structuurfondsmiddelen. De Nederlandse regering moet zich daarvoor inzetten, waarbij uit een oogpunt van continuïteit van beleidsinzet een bedrag in dezelfde orde van grootte als dat wat in de huidige periode beschikbaar is (ca. € 3,5 miljard) als realistisch streefdoel wordt beschouwd.

5.2. *Flexibele inzet van ESF en EFRO*

De verdeling van financiële middelen tussen het Europese Sociale Fonds (ESF) en het Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling (EFRO), die de Europese Commissie nu op 50/50 aanhoudt, moet naar behoefte flexibel gehanteerd kunnen worden al naar gelang specifieke situatie in een lidstaat.

5.3. *Rijkscofinanciering vastleggen*

Ook voor de nieuwe programma's zal gelden dat de inzet van nationale middelen er het vertrekpunt voor moet zijn. Als dit adequaat wordt geregeld, is maximale benutting van Europese middelen mogelijk: de cofinancieringsrelatie. Het is daarom van groot belang dat de relevante te formuleren nationale beleidskaders zodanig worden vormgegeven dat ze optimaal (kunnen) aansluiten bij het Europees regionaal beleid en het Europees plattelandsbeleid. Op deze wijze zijn maximale beleidscongruentie en maximale benutting van Europese middelen haalbaar, en is de Nederlandse cofinanciering op voorhand geregeld.

5.4. *Onderuitputting tegengaan*

Provincies en gemeenten kunnen zich vinden in de noodzaak om de nieuwe lidstaten een stevige impuls te geven, maar realiseren zich ook dat de absorptiecapaciteit bij de nieuwe lidstaten op korte termijn mogelijksterwijs nog tekort schiet. Tussentijds vrijkomende middelen, ondermeer door het hanteren van de n+2 regel, zouden ingezet moeten worden ter verbetering van de nettobetalingspositie van lidstaten die in relatief opzicht ver van het gemiddelde verwijderd zijn. De mid-term evaluaties kunnen een instrument zijn om zo'n herverdeling van middelen nader te onderbouwen. Overigens zou de n+2 regel in geval van een onverhoopt niet te vermijden late start of van calamiteiten met enige flexibiliteit gehanteerd moeten worden.

6. **Doelmatige organisatie en verantwoording**

Voor de voortzetting in de periode 2007-2013 van de actieve deelname van Nederland aan de uitvoering van het Europees regionaal beleid, in nauwe samenhang met de eigen nationale beleidskaders, moeten optimale voorwaarden worden geschapen. Zoals: sterk vereenvoudigde en transparante systematiek van de structuurfondsen, eenduidige aansturing én verantwoording op basis van duidelijke doelen, en regionaal maatwerk. Het Derde Cohesieverslag geeft hiervoor al verschillende aanzetten. Het IPO en de VNG tekenen daarbij het volgende aan:

6.1. *Tripartiete afspraken*

De Europese Commissie streeft naar een vereenvoudiging van de uitvoering van de toekomstige programma's. Als basis hiervoor stelt ze een versterking voor van de samenwerking tussen centrale overheid en decentrale overheden, bij voorkeur vast te leggen in tripartiete afspraken tussen de Europese Commissie, het rijk, en de betrokken provincies en gemeenten. Hiermee wordt de belangrijke rol van provincies en gemeenten bij de uitvoering van de regionale programma's vastgelegd en wordt nogmaals onderschreven dat de programma's niet alleen voor maar ook van de decentrale overheden zijn. IPO en VNG ondersteunen deze benadering van harte.

6.2. *Eenvoudige regels; geen stapeling van procedures*

Eenzeker steunen het IPO en de VNG het voorstel om de uitvoering van de structuurfondsen te vereenvoudigen door het aantal fondsen terug te brengen en het financieel beheer en de controlesystematiek te stroomlijnen. Provincies en gemeenten hopen dat nadere uitwerking van deze voorstellen ook daadwerkelijke vereenvoudigingen zal inhouden, die mede ten goede zou moeten komen aan een grotere transparantie van de structuurfondsen. Daarbij gaan ze er ook van uit dat aan de vereenvoudiging van de uitvoering van het Europees beleid geen afbreuk wordt gedaan door additionele nationale wetgeving en procedures.

6.3. *Alle regio's moeten in aanmerking kunnen komen*

Provincies en gemeenten stemmen in met het (conform het EU Verdrag) leidend zijn van de algemene beginselen van additionaliteit en solidariteit bij de aanwijzing van voor structuursteun in aanmerking komende gebieden. Zij tekenen daarbij aan dat in de Nederlandse context geen enkele regio hiervan bij voorbaat zou mogen worden uitgesloten. Aanvullend nationaal beleid is noodzakelijk om Europese inzet te kunnen effectueren in gebieden met onvoldoende ontwikkelingspotentieel.

6.4. *Schaalniveau kiezen op basis van gezamenlijke beleidskaders*

De Europese Commissie beperkt voor de uitwerking van het toekomstig regionaal luik onder de nieuwe doelstelling "concurrentiekracht" de keus voor het gewenste schaalniveau tot twee opties: Nuts 1 (landsdeel) of Nuts 2 (provincie), al naar gelang de specifieke situatie in de verschillende lidstaten. Het IPO en de VNG hebben in dat kader een voorkeur voor het Nuts 2 niveau, met de mogelijkheid om in onderlinge afspraak te komen tot samenwerkingsverbanden van meer provincies, maar ook tot een decentrale invulling van de stedelijke component binnen het regionale luik. Voor het nationaal luik van de doelstelling "concurrentiekracht" menen IPO en VNG dat in overleg met het rijk bezien moet worden op welke wijze dit decentraal moet worden ingevuld. Langs die weg kan een optimale aansluiting bij de Nederlandse bestuurlijke verhoudingen en beleidskaders worden bewerkstelligd. Uitgangspunt daarbij is dat tegemoet moet worden gekomen aan de wens van flexibiliteit en beheersbaarheid van de uitvoering van de programma's en een optimale aansluiting bij de gezamenlijke beleidskaders.

6.5. *Samenwerken aan de standpuntbepaling van de lidstaat Nederland*

In de aanloop naar de perioden 1994-2000 en 2000-2006 zijn VNG en IPO betrokken geweest bij de werkzaamheden van de interdepartementale werkgroep die de standpuntbepaling voor de lidstaat Nederland heeft voorbereid, ook m.b.t. de vaststelling van de nieuwe kaderverordeningen. Gezien de positieve ervaring die het IPO en de VNG met deze samenwerking hebben, gaan zij ervan uit dat ook in de aanloop naar 2006 op dezelfde wijze wordt samengewerkt.

Bijlage: Europees beleidskader 2007-2013 structuurfondsen zoals geschetst in het Derde Cohesieverslag van de Europese Commissie: de C's

Doelstelling 1:

“Convergentie, cohesie en solidariteit”

(78% van structuurfondsenbegroting; Vergelijkbaar met de huidige Doelstelling 1 voor achterstandsgebieden op basis van het 75% BRP criterium). Voor huidige D1 gebieden die door statistisch effect van de uitbreiding buiten de boot dreigen te vallen, komt een onderdeel Doelstelling 1bis. Zestig procent van de financiering is gericht op het behalen van de Lissabon- en Gotenburgdoelstellingen (kenniseconomie, resp. duurzame ontwikkeling. Zie hieronder); Nederland komt na 2006 niet in aanmerking voor de Doelstelling “Convergentie”.

Doelstelling 2:

“(Regionale) Concurrentiekracht, werkgelegenheid en scholing”

(18% van structuurfondsenbegroting; een D 2/D3 nieuwe stijl): geldig voor alle (niet-D1) regio's op basis van nationale zonering (op basis van 3 criteria: BRP per inwoner, werkgelegenheid en bevolkingsdichtheid, wellicht ook het niet gebruikt potentieel) en meer regionale verantwoordelijkheid. Automatische phasing-in voor huidige D1 gebieden. Elk land krijgt een nationale enveloppe. De hoogte van het bedrag voor Nederland moet nog worden uitonderhandeld, maar voorlopige prognoses komen op een bedrag van 2,2 mrd euro voor de volgende periode voor Nederland voor deze Doelstelling. Er komt een regionaal luik met 3 prioriteiten (gefinancierd uit EFRO): 1. Innovatie en kenniseconomie; 2. Toegankelijkheid (hiermee wordt naast wegen en spoorwegen bedoeld toegang tot openbare diensten en internet) en diensten van algemeen economisch belang; 3. Milieu en risicopreventie. Voor stedenbeleid zal minimaal 10% binnen het regionaal luik moeten worden gereserveerd, onder de benaming Urban+. Ook de interregionale samenwerking komt in het regionaal luik. Tevens komt er een nationaal ESF luik (vergelijkbaar met “oude” D3) gericht op realiseren van de Europese Werkgelegenheids Strategie (o.a. levenslang leren, participatie in de digitale maatschappij, participatie vrouwen en ouderen op de arbeidsmarkt en inburgering van migranten).

Doelstelling 3:

“territoriale Cooperatie”

(4% van structuurfondsen, vergelijkbaar met Interreg). Vooral voor grensoverschrijdende projecten met buurregio's (NUTS 3-niveau), zowel binnen EU als aan de buitengrenzen van de Unie. Ook transregionale samenwerking valt onder deze doelstelling.

WEBSITES IPO, HNP, KENNISCENTRUM, CVDR, CLRAE

IPO : www.ipo.nl

HNP : www.nl-prov.be

Kenniscentrum Europa Decentraal : www.europadecentraal.nl

Comité van de Regio's : www.cor.eu.int

CLRAE : www.coe.int/T/E/Clrae